

Το Παιχνίδι Προπετάσματος Καπνού και Καθρεπτών

Ας μου επιτραπεί να εκδώσω και να ελέγξω το χρήμα του έθνους και δεν με ενδιαφέρει ποιος θεσπίζει τους νόμους

Η διαδικασία με την οποία το χρήμα δημιουργείται στη σύγχρονη εποχή είναι πλήρως εσφαλμένως αντιληπτό από το ευρύ κοινό. Υπάρχει ένας καλός λόγος γι αυτό: οι κυβερνήσεις σήμερα αντί να εκδίδουν οι ίδιες το εθνικό τους νόμισμα, με το ισχύον νομισματικό σύστημα και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, το χρήμα το δημιουργούν οι τράπεζες από το τίποτε και το δανείζουν με τόκο στις κυβερνήσεις για να καλύψουν τις δημοσιονομικές τους ανάγκες.

Σήμερα η συζήτηση γύρω από το θέμα ποιος πρέπει να δημιουργήσει την προσφορά του χρήματος στην οικονομία ενός κράτους σπ ανίως κάνει την εμφάνιση της, διότι είναι η εστία ενός υψηλού βαθμού εκλεπτυσμένης καμπάνιας μιας μακροχρόνιας παραπληροφόρησης που διαπερνά την ακαδημία, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους εκδοτικούς οίκους. Ως συνέπεια, πολύ λίγοι πολίτες συνειδητοποιούν ότι η έκδοση του εθνικού νομίσματος απευθείας από την κυβέρνηση- ελεύθερο από χρέος- είναι πράγματι ένα σοβαρό θέμα για δημόσια συζήτηση.

Ωστόσο, σε μια μακρινότερη εποχή στις αρχές του 19^{ου} αιώνα στη νεαρή δημοκρατία των Ηνωμένων Πολιτειών το θέμα ήταν καινούριο και οι πολιτικοί ανήσυχτοι για το τραπεζικό σύστημα. Οι τραπεζίτες που κινούσαν τα νήματα της προσφοράς του χρήματος ήταν πιο ορατοί, καθώς δεν είχαν κατορθώσει ακόμη να ασκήσουν σημαντική επιρροή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και να φέρουν σε δύσκολη θέση την κοινή γνώμη την οποία τόσο αναίσχυντα παραπλάνησαν.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ορισμένοι από τους προέδρους των Ηνωμένων Πολιτειών με σθένος πολέμησαν τις απατηλές πρακτικές των τραπεζών και επισήμαναν τους κινδύνους για τη Δημοκρατία. Μάλιστα ο κύριος συντάκτης της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας (1776), Thomas Jefferson- 3^{ος} πρόεδρος της νεαρής δημοκρατίας - είχε ενδεικτικά δηλώσει « εάν ο Αμερικανικός λαός επιτρέψει ποτέ τις ιδιωτικές τράπεζες να ελέγξουν την έκδοση του νομίσματος, πρώτα μέσω πληθωρισμού και εν συνεχεία μέσω αποπληθωρισμού, οι τράπεζες και οι εταιρίες που θα αναπτυχθούν γύρω από αυτές θα αποστερήσουν το λαό από όλη την περιουσία του, έως ότου τα παιδιά του θα ξυπνήσουν άστεγοι στην ήπειρο που οι πατέρες τους έχουν κατοικήσει.»

Αξίζει λοιπόν να αναλύσουμε, γιατί οι εξέχοντες πολιτικοί είχαν σοβαρές υποψίες για τις αληθινές προθέσεις των τραπεζών και τον κίνδυνο που διέτρεχαν οι δημοκρατικοί θεσμοί και η εθνική κυριαρχία του κοινοβουλίου. Επίσης, αξίζει να δούμε γιατί η δημιουργία του χρήματος είναι μια πράξη μαγείας, μια *ταχυδακτυλουργία* που το κοινό μυαλό στην κυριολεξία την απωθεί.

Η λειτουργία της μηχανής του χρήματος βασίζεται στη μετατροπή του Χρέους σε Χρήμα. Το δημόσιο και ιδιωτικό χρέος μέσω των τραπεζών μετατρέπεται σε χρήμα απλώς με μια άυλη λογιστική εγγραφή. Η πράξη είναι απλή αλλά αποτελεί μια αντινομία, διότι επί αιώνες το χρήμα ήταν αντιληπτό ως κάτι το συμπαγές, το οποίο το βλέπεις, το πιάνεις, το μεταφέρεις και το αισθάνεσαι στα χέρια σου, όπως ο χρυσός και ο άργυρος, και προϋπάρχει του χρέους. Στην ουσία οι έννοιες είναι αντίθετες, όπως η φωτιά και το νερό, διότι το χρήμα σβήνει το χρέος. Πώς είναι δυνατόν ο κοινός νους να αντιληφθεί αυτή την πράξη ταχυδακτυλουργίας του σύγχρονου τραπεζικού συστήματος που δημιουργεί το χρήμα ταυτόχρονα με τη σύναψη δανείων.

Ας προχωρήσουμε λοιπόν βήμα προς βήμα για να δούμε πως το χρέος μεταμορφώνεται σε χρήμα. Αφετηρία της μηχανής του χρήματος αποτελεί ο μεγαλύτερος χρήστης του χρήματος, το κράτος. Υπό το ισχύον νομισματικό σύστημα το κράτος δεν μπορεί να εκδώσει χρήμα για να καλύψει τις ανάγκες του δημοσίου, μπορεί όμως να δανειστεί χρήμα για να τις καλύψει. Έτσι, η κυβέρνηση εκδίδει κρατικές ομολογίες και τις θέτει σε ανοικτό διαγωνισμό όπου η κεντρική της τράπεζα αγοράζει τις ομολογίες που δεν καλύφθηκαν από το κοινό. Έναντι του ποσού της αξίας των αγορασθέντων ομολογιών εκδίδει μια επιταγή ή μεταφέρει ηλεκτρονικώς το αντίτιμο της αξίας σε λογαριασμό του υπουργείου οικονομικών. Δεν υπάρχει στην κεντρική τράπεζα κανένα αντίκρισμα του ποσού πληρωμής, αυτό δημιουργείται από το τίποτε, *ex nihilo*. Απλώς απορρέει από το δικαίωμα να εκδίδει χρήμα. Αυτό είναι το νομισματικό σύστημα που εμείς έχουμε.

Με άλλα λόγια, το χρήμα που δημιούργησε η κεντρική τράπεζα δεν στηρίζεται σε τίποτε. Είναι *fiat money*, χρήμα το οποίο δημιουργείται μέσω διατάγματος, δια νόμου: *Let it be done* (ας γίνει αυτό). Το χρήμα αυτό είναι το «ζεστό χρήμα» το «κολλαριστό» κατά τη λαϊκή διάλεκτο διότι έρχεται σε ύπαρξη αμέσως, στη στιγμή, *on the spot*, σύμφωνα με το αγγλικό ιδίωμα. Τώρα, οι κρατικές ομολογίες που αγόρασε η κεντρική τράπεζα μετονομάζονται σε «αποθεματικά» (*reserves*) στους λογαριασμούς της. Έτσι, με το ισχύον σύστημα των *κλασματικών αποθεματικών* οι κρατικές ομολογίες τίθενται ως «εγγύηση» (*collateral*) για την έκδοση πολλαπλού αριθμού χρημάτων, τουλάχιστον εννέα φορές πιο πάνω από την αξία των ομολόγων που αγόρασε.

Πρέπει λοιπόν να έχει γίνει εμφανές ότι το χρήμα σήμερα δημιουργείται από το χρέος κι αυτή η *αυταπάτη* στηρίζεται σε ένα λογιστικό τέχνασμα παρά σε ένα εκτυπωτικό επινόημα. Βεβαίως, η αυταπάτη που περιβάλλει την κεντρική τράπεζα μιας χώρας ξεκινά ευθύς αμέσως με το όνομα της, είτε αυτή ονομάζεται Ομοσπονδιακή Τράπεζα (*Federal Reserve*) είτε Τράπεζα της Ελλάδος. Καμία από τις συγκεκριμένες κεντρικές τράπεζες δεν είναι κρατικές. Είναι αμφότερες ιδιωτικές και ιδίως η περίοπτη Τράπεζα της Ελλάδος είναι *Ανώνυμος Εταιρία*, με τη συντριπτική πλειοψηφία των μετόχων μετά από 87 έτη λειτουργίας να παραμένει άγνωστη στον ελληνικό λαό. Και όχι μόνο είναι ιδιωτική, αλλά δεν εκδίδει καν το εθνικό νόμισμα από την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη. Έκτοτε, δεν δανείζει ούτε στο κράτος αλλά είναι Τράπεζα της Ελλάδος! ¹

Το ρεζουμέ είναι ότι οι κυβερνήσεις και το χρηματοπιστωτικό σύστημα έχουν συστήσει ένα *συνεταιρισμό* στον οποίο το *καρτέλ* των τραπεζών με επικεφαλής τις κεντρικές τους τράπεζες έχουν το κυριαρχικό δικαίωμα να δημιουργούν το χρήμα -αντί τα ίδια τα κράτη- από το τίποτε και να εισπράττουν τόκο με τους δικούς τους όρους στα χρήματα που έρχονται σε ύπαρξη από το τίποτε. Και οι κυβερνήσεις ως αντάλλαγμα για την εκχώρηση του εκδοτικού προνομίου έχουν απεριόριστη πρόσβαση σε χρηματοδότηση με επακόλουθο να ξεφαντώνουν στη δημοσιονομική σπατάλη χωρίς να είναι αναγκασμένες να πουν στους ψηφοφόρους ότι οι φόροι θα αυξηθούν.

Η αποκλειστική δημιουργία του σύγχρονου χρήματος από τις ιδιωτικές τράπεζες μέσω της χορήγησης δανείων υπαινίσσεται ότι το χρήμα δημιουργείται πρώτα και μετά περιμένει κάποιον να το δανειστεί. Όμως, η ταχυδακτυλουργία της δημιουργίας του χρήματος από το χρέος είναι μια ταυτόχρονη πράξη, που λαμβάνει χώρα ακριβώς τη στιγμή που εγκρίνεται το

¹ Άρθρο 46 του Καταστατικού της Τραπέζης της Ελλάδος, Έκδοση Θ', Αθήνα 2000. « Η Τράπεζα δεν δύναται να παρέχη ευκολίας εις το Δημόσιον ή τας Δημόσιαις Επιχειρήσεις αμέσως ή εμμέσως δια προεξοφλήσεων, δανείων, προκαταβολών ή υπερβάσεων πιστώσεων. Επίσης η Τράπεζα δεν δύναται να εγγυάται γραμμάτια του Δημοσίου Ταμείου ή άλλας υποχρεώσεις του Δημοσίου ή των Δημοσίων Επιχειρήσεων.»

δάνειο. Τότε ο τραπεζικός λογαριασμός του δανειολήπτη πιστώνεται με το αντίστοιχο ποσό του δανείου που ονομάζεται «κατάθεση» για να παραπλανηθεί η κοινή γνώμη και να πιστέψει ότι συνιστά «πρωταρχική» κατάθεση, νέο «ζεστό χρήμα» και συνεπώς «πλούτο», ενώ είναι δάνειο που αθροίζεται στις υπάρχουσες καταθέσεις. Κι από την άλλη πλευρά του καθολικού, η τράπεζα ισοσκελίζει το λογαριασμό με την εγγραφή δάνειο και το ονομάζει περιουσιακό στοιχείο (asset), διότι της προσπορίζει εισόδημα υπό μορφή σταδιακών πληρωμών τόκων από το «τίποτε». Η πράξη λοιπόν της χορήγησης του δανείου είναι αυτή που προκαλεί την ύπαρξη του χρήματος.

Το εύλογο ερώτημα που προκύπτει είναι πως οι δημοκρατικές κυβερνήσεις εκχώρησαν το προνόμιο της δημιουργίας του χρήματος αποκλειστικά σε ένα καρτέλ ιδιωτικών τραπεζών, που ο αντικειμενικός τους σκοπός είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους και όχι του κοινωνικού συμφέροντος. Πως συνάδει αυτός ο θεσμός με το θεμέλιο του Δημοκρατικού Πολιτεύματος που είναι η λαϊκή κυριαρχία και σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδος : «όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα.»² Η απάντηση δίδεται στο Άρθρο 80 του Συντάγματος, παράγραφος 2 :« Νόμος ορίζει τα σχετικά με την κοπή ή την έκδοση του νομίσματος.» Έτσι ρίξανε οι πολιτικοί το παιδί μαζί με το νερό εκτός κολυμβήθρας για να αλωνίζει το χρηματοπιστωτικό σύστημα υπεράνω των θεσμών του κράτους.

Κι ακολουθεί η ερμηνευτική δήλωση της 'ασάφειας' για την κάλυψη του Συνταγματικού κενού αναφορικά με τον προσδιορισμό της δημιουργίας του εθνικού νομίσματος: « η παράγραφος 2 δεν κωλύει τη συμμετοχή της Ελλάδος στις διαδικασίες της *οικονομικής και νομισματικής ένωσης*.»

Πρέπει όμως να συνειδητοποιήσουμε ότι το ισχύον νομισματικό σύστημα της ζώνης του ευρώ που επεβλήθη στον ελληνικό λαό από την πολιτική ηγεσία είναι μια *απόκρυφη απάτη*. Όταν εμείς πράγματι αφυπνιστούμε και δούμε κατάματα αυτή την σκληρή πραγματικότητα, τότε η προσωπική μας θεώρηση όχι μόνο της Ευρωζώνης, αλλά ολόκληρης της παγκόσμιας οικονομικής τάξης θα πρέπει να αναθεωρηθεί. Όπως ακριβώς συνέβη με τη φυσική και την αστρονομία τον 16^ο – 17^ο αιώνα, όταν ο άνθρωπος αναθεώρησε την εσφαλμένη άποψή του για τον κόσμο, συνειδητοποιώντας μέσω της επιστήμης, ότι η γη δεν είναι ακίνητος ούτε το κέντρο του κόσμου, αλλά γυρίζει και μάλιστα με εκπληκτική ταχύτητα, με δύο ταυτόχρονες περιφορές ως ένας απλός πλανήτης του ηλιακού συστήματος. Η εξαπάτηση είναι ότι δεν υπάρχει κατ' ουσία καθόλου πραγματικό χρήμα στο οικονομικό σύστημα έτσι όπως το φαντάζεται ο κόσμος, 'κολλαριστό', που το 'τυπώνουν', το 'στοιβάζουν' και το 'μεταφέρουν' «ζεστό - ζεστό.»

Εκτός από τα κέρματα που η παραγωγή και νομισματοκοπή γίνεται από τις εθνικές κυβερνήσεις και συνιστούν ένα αμελητέο ποσό, το σύνολο της προσφοράς του χρήματος σε κυκλοφορία αποτελείται από δημόσια και ιδιωτικά χρέη στις τράπεζες. Όπως προαναφέρθηκε, το χρήμα δημιουργείται με λογιστικές εγγραφές στους λογαριασμούς των ιδιωτικών τραπεζών. Αυτή η λογιστική εγγραφή αποτελεί μια ταχυδακτυλουργία, που πρέπει να τη δούμε πολλές φορές για να αντιληφτούμε τι ακριβώς συμβαίνει. Κι αυτό το τέχνασμα που ακριβώς συμβαίνει είναι αδύνατον να το κατανοήσουμε, εάν δεν γνωρίζουμε το ισχύον σύστημα των κλασματικών αποθεματικών του νομισματικού μηχανισμού.³ Ως απόρροια των κλασματικών αποθεματικών,

² Σύνταγμα της Ελλάδος, όπως αναθεωρήθηκε την 27^η Μαΐου 2008, Μέρος Πρώτο, Άρθρο 1.

³ Επειδή το χρήμα δημιουργείται τόσο άνετα από τις ιδιωτικές τράπεζες, οι *κεντρικές τράπεζες* για να *εμποδίσουν* την υπερβολική *πιστωτική* επέκταση των εμπορικών τραπεζών θεσπίσανε κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας οι

που έντεχνα έχει αποκρυφτεί από τη δημόσια θέα, το χρήμα που οι τράπεζες δανείζουν δεν συνιστά ανακύκλωση των προϋπαρχόντων καταθέσεων των πελατών, αλλά νέο χρήμα.

Αποτελεί στην κυριολεξία νοητικό άθλο να κατανοήσει κάποιος ότι το χρήμα, που τόσο δύσκολο είναι αποκτηθεί στη ζωή, δημιουργείται από τις τράπεζες με μια λογιστική εγγραφή. Είναι φυσικό, το μυαλό του απλού πολίτη να τελεί υπό σύγχυση, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται το φαινόμενο της «γνωστικής δυσαρμονίας» (cognitive dissonance), όπου κάποιος μπορεί να διαβάσει τις λέξεις μιας φράσης, αλλά αμφιβάλει εάν τις διαβάσει σωστά. Όμως, για να είμαστε σίγουροι ότι τις διαβάζουμε απολύτως σωστά, παρατίθεται η ακόλουθη δήλωση του πρώην πρώτου διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας του Καναδά (Bank of Canada), Graham Towers: «Οι τράπεζες δημιουργούν χρήμα. Η διαδικασία παραγωγής του χρήματος αποτελείται από μια λογιστική εγγραφή σ' ένα βιβλίο. Αυτό είναι όλο. Κάθε φορά που η τράπεζα χορηγεί ένα δάνειο, νέα τραπεζική πίστωση δημιουργείται, εντελώς καινούργιο χρήμα (brand new money).»⁴

Αυτή η απόκρυφη μαγεία της δημιουργίας του πιστωτικού χρήματος από το τίποτε και της είσπραξης τόκου έχει διαστρεβλωθεί από τον τύπο και έχει συγκαλυφθεί από τις τράπεζες, ενώ ορισμένοι από τους πολιτικούς το γνωρίζουν, αλλά απαντούν έντρομοι με χαμηλή φωνή: «ε, τι θέλεις τώρα να κάνουμε επανάσταση». Έτσι, το ευκολόπιστο κοινό επί μακρόν υπνωτίστηκε και παρέμεινε παραπλανημένο σε λάθος μονοπάτια από τον συνεχή βομβαρδισμό των εγκωμίων και των 'εικονικών' βραβείων των τραπεζών έχοντας εμπεδώσει λανθασμένες εντυπώσεις και τραπεζικές απόψεις. Γι αυτό η διαδικασία της απόρριψης εσφαλμένων ιδεών και αντιλήψεων που έχουν αιχμαλωτίσει το μυαλό και τη φαντασία του, είναι πράγματι επίπονος.

Το μοναδικό χαρακτηριστικό της επινόησης των κλασματικών αποθεματικών, μέσω των οποίων οι σημερινές τράπεζες δημιουργούν το πολυπόθητο χρήμα, είχε ανακαλυφθεί αρκετούς αιώνες νωρίτερα, από τους χρυσοχόους (goldsmiths).⁵ Ειδικά, με την πάροδο του χρόνου οι χρυσοχόοι ανακάλυψαν ότι μπορούν να εκδώσουν χάρτινες πιστωτικές αποδείξεις (γραμμάρια) και να δανείσουν με τόκο, τα πολύτιμα μέταλλα που φύλαγαν στα χρηματοκιβώτια τους, πολλές φορές πιο πάνω από την ποσότητα που είχαν στην κατοχή τους. Η πρακτική αυτή ήταν εφικτή εφ' όσον είχαν επαρκή αποθεματικά χρυσού και αργύρου σε «φύλαξη» για να εξαργυρώσουν

οποίοι βασίζονται σε ποσοστά επί των καταθέσεων και χρεογράφων τους. Μια τράπεζα πρέπει να διατηρεί νόμιμα απαιτούμενα αποθεματικά (α) υπό μορφή μετρητών χρηματοκιβωτίου (vault cash) και (β) υπό μορφή αποθεματικών στην κεντρική τράπεζα ίσα με ένα προκαθορισμένο ποσοστό επί των καταθέσεων της. Με τις ισχύουσες διατάξεις, το απαιτούμενο ελάχιστο ποσοστό είναι 2% για μετρητά και καταθέσεις μιας μέρας (όψεως και απλού ταμειυτηρίου), καταθέσεις προθεσμίας έως δύο έτη και έκπτωση 30% σε χρεόγραφα διάρκειας μέχρι δύο έτη. Για καταθέσεις προθεσμίας άνω των δύο ετών, και συμφωνίες επαναγοράς (repos) ο συντελεστής είναι 0% και 30% για μακροπρόθεσμα χρεόγραφα. Αυτά τα ποσοστά όμως μεταβάλλονται. ECB Minimum Reserves

⁴ Graham Towers (1897-1975). Υπήρξε ο πρώτος Διοικητής της Bank of Canada. Την διοίκησε 20 χρόνια (1934 -1954) και έδωσε τις πιο σαφείς και ειλικρινείς μαρτυρίες των λειτουργιών των τραπεζών στη διάρκεια της θητείας του.

⁵ Πριν την ίδρυση της Bank of England (1694), οι χρυσοχόοι ήταν οι ανεπίσημοι τραπεζίτες της οικονομίας και του εμπορίου, αλλά τα αποθεματικά τους σε χρυσό και άργυρο θεωρούντο ανεπαρκή για την χρηματοδότηση των πολεμικών δαπανών. Η αξιοπιστία τους κλονίστηκε έντονα, όταν υπέστησαν μαζική χρεοκοπία, κατόπιν αθέτησης δανείου £ 1 εκατ. από τον βασιλιά Charles II (1660-1685), που οδήγησε στον αφανισμό των νομισμάτων περίπου 10,000 καταθετών. Η κύρια απασχόληση των χρυσοχόων την εποχή του Μεσαίωνα, ήταν η χάραξη ανάγλυφων σχεδίων στις λαβίδες των πιστολιών και η διακόσμηση αργυρών αγκραφών, αλλά στη διαχρονική τους εξέλιξη μετατράπηκαν σε τραπεζίτες – αργυραμοιβούς. Ο λόγος, η κατοχή μεγάλων χρηματοκιβωτίων απρόσβλητα από φωτιά και κλοπή, όπου οι εύποροι και οι βιοτέχνες τοποθετούσαν τα τιμαλφή, πολύτιμα είδη και μέταλλα.

οτιδήποτε ποσά οι κάτοχοι των γραμματίων επιθυμούσαν σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Αυτή η *κατεργαριά* συνιστά τη «γέννηση» του *μυστηρίου* που έμελε διαχρονικά να γίνει γνωστό, ως «το κλασματικό σύστημα αποθεματικών» του σύγχρονου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Έτσι οι χρυσοχόοι έγιναν οι πρώτοι τραπεζίτες τον 17^ο αιώνα στην Ευρώπη, όταν το εμπόριο διεξάγονταν κυρίως με *χρυσά* κι *αργυρά* νομίσματα. Εντούτοις τα μεταλλικά νομίσματα ήταν πρακτικώς δύσκολο να μεταφερθούν σε μεγάλες ποσότητες και εύκολο να κλαπούν. Ως συνεπεία, οι χρυσοχόοι αρχικώς παρείχαν μόνο υπηρεσίες ασφάλειας (*safekeeping*) και με τις προμήθειες που έπαιρναν ως «τέλη αποθήκευσης» των πολύτιμων μετάλλων, απεκόμιζαν ένα μικρό κέρδος. Σε ανταλλαγή των κατατεθέντων νομισμάτων του χρυσού κι αργύρου, εξέδιδαν αποδείξεις κατάθεσης (*deposit receipts*) στους δικαιούχους, οι οποίες αντιπροσώπευαν την αξία του χρυσού κι αργύρου που ήταν κατατεθειμένα στα θησαυροφυλάκια τους. Αυτές οι αποδείξεις κατάθεσης, συν τω χρόνω βρέθηκαν να είναι πιο βολικές για τους εμπόρους ως μέσο πληρωμών και άρχισαν να διαδίδονται ευρέως και έγιναν γνωστές ως «γραμμάτια» αποδεκτά ως χρήμα, δεδομένου ότι όποιος τα είχε στην κατοχή του μπορούσε να τα ανταλλάξει στο χρυσοχόο-τραπεζίτη με την αναγραφόμενη αξία σε μεταλλικό νόμισμα. Οι χρυσοχόοι όμως παρατήρησαν ότι σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή μόνο το 10% με 20% από τα γραμμάτια που εξέδιδαν, επέστρεφαν για εξαργύρωση σε χρυσό ή άργυρο που κρατούσαν για φύλαξη στα *vault* τους.

Ως επακόλουθο διαλογίστηκαν οι χρυσοχόοι ότι μπορούν και αυτοί να γίνουν πλούσιοι με μία μόνο *ζαβολιά* χωρίς κανείς να τη γνωρίζει, εκτός και εάν «σπάσει ο διάολος το πόδι του» και αθετήσει ένας σημαντικός πελάτης, όπως ο βασιλιάς Charles II. Ο βασιλιάς αρνήθηκε να πληρώσει το £ 1 εκατομμύριο που δανείστηκε από τους χρυσοχόους και εν συνεχεία κατάλυσε το Αγγλικό Κοινοβούλιο για να μην πληρωθεί ποτέ! Εντούτοις, οι χρυσοχόοι ανέλαβαν τον ενδεχόμενο κίνδυνο με αντάλλαγμα να γίνουν πλούσιοι και το πέτυχαν με την έκδοση γραμματίων με τόκο που δεν καλύπτονταν από τα πολύτιμα μέταλλα που είχαν στα θησαυροφυλάκια τους.

Έτσι γεννήθηκε το πρωταρχικό *συμβολικό χρήμα* (*paper money*) αξίας 5 με 10 φορές άνω της αξίας των πολύτιμων μετάλλων που κατείχαν στα θησαυροφυλάκια τους. Πράγματι, είναι εντυπωσιακό ότι με τον ίδιο πολλαπλασιαστή του νομίσματος δημιούργησαν το τοκοφόρο κεφάλαιο από το τίποτε όπως ισχύει σήμερα, από *αέρα κοπανιστό*, που έμελε με την πάροδο του χρόνου να καταδυναστεύει οικογένειες και ολόκληρες κοινωνίες. Είναι εμφανές ότι με ένα επιτόκιο της τάξεως του 10% τα ίδια αποθεματικά χρυσού και αργύρου δανειζόμενα 10 φορές πάνω από την αξία των μετάλλων, παρήγαγε 100% απόδοση ετησίως σε περιουσιακά στοιχεία που οι ίδιοι οι χρυσοχόοι δεν ήταν ιδιοκτήτες και νομικά δεν είχαν το δικαίωμα να τα δανείσουν.

Στην επινόηση των χρυσοχόων της χορήγησης δανείων μέσω γραμματίων με *κάλυμμα* μόνο ένα κλάσμα των πολύτιμων μετάλλων που είχαν σε φύλαξη στα θησαυροφυλάκια τους, θεμελιώθηκε το σύγχρονο τραπεζικό σύστημα, που έγινε παγκοσμίως γνωστό ως «κλασματικό σύστημα αποθεματικών.» Με βάση αυτό το μοντέλο τραπεζικών εργασιών, που δημιουργεί το *χρήμα* από το *χρέος* σχεδιάστηκε η πρώτη κεντρική τράπεζα, η ξακουστή Bank of England.

Η Τράπεζα της Αγγλίας ιδρύθηκε το 1694 την εποχή της πρωτοκαθεδρίας της Μεγάλης Βρετανίας, ως αμιγώς ιδιωτική εταιρία (*joint stock company*). Παρά το μεγαλοπρεπή τίτλο είναι αυτή που εισήγαγε τον ιδιόμορφο *συνεταιρισμό* μεταξύ των *τραπεζών* και των *πολιτικών*.

Συγκεκριμένα, ο βασιλιάς William III βρίσκονταν σε σοβαρή ανάγκη χρημάτων για τη διεξαγωγή ενός νέου πολέμου με τον Louis XIV, για να αποτρέψει την ηγεμονία της Γαλλίας στην ηπειρωτική Ευρώπη. Παγιδευμένος μεταξύ της αδυναμίας επιβολής νέων φόρων και της προσφυγής σε δανεισμό, σε συνεργασία με το Κοινοβούλιο απεδέχθη το σχέδιο του Σκωτσέζου William Paterson, της ίδρυσης μιας ανώνυμης πολυμετοχικής εταιρίας. Το πλάνο όριζε ότι η εταιρία θα είναι τράπεζα που θα φέρει το όνομα Bank of England, της οποίας οι μετοχές θα πωληθούν σε ιδιώτες επενδυτές με αντίτιμο το ποσό των £ 1,200,000. Η ολοσχερής είσπραξη του μετοχικού κεφαλαίου θα προσφερθεί ως δάνειο στο βασιλιά William με επιτόκιο 8% ! Αυτό είναι το πρώτο σκέλος του σχεδίου που η σύλληψη του έγινε στο παρεκκλήσι Mercer's Chapel του Λονδίνου σε σύσκεψη εκπροσώπων των επενδυτών και μελών του Αγγλικού Κοινοβουλίου.

Η σύσκεψη που έγινε με απόλυτη μυστικότητα σφυρηλάτησε ένα σχέδιο λειτουργίας επτά σημείων τα οποία θα εξυπηρετούσαν τα αμοιβαία συμφέροντα τους : 1) η κυβέρνηση θα χορηγήσει άδεια στους επενδυτές να δημιουργήσουν μια τράπεζα 2) Η Τράπεζα θα έχει το μονοπώλιο έκδοσης χαρτονομίσματος που θα κυκλοφορεί ως τραπεζογραμμάτιο της Αγγλίας 3) Η Τράπεζα θα έχει το δικαίωμα να δημιουργήσει χρήμα από το τίποτε με κάλυμμα μόνο ένα κλάσμα της συνολικής ποσότητας του νομίσματος (coin) 4) Οι επενδυτές θα διαθέσουν στο κράτος όσο χρήμα αυτό χρειασθεί 5) Το χρήμα που θα δημιουργηθεί για κρατικά δάνεια θα έχει ως κάλυμμα (collateral) κατεξοχήν χρεόγραφα του κράτους 6) Αν και το χρήμα θα δημιουργηθεί από το τίποτε και θα στοιχίσει σχεδόν τίποτε να παραχθεί, το κράτος θα πληρώσει επιτόκιο 8% στο χρήμα που θα δανειστεί 7) Τα χρεόγραφα του κράτους θα θεωρηθούν ως « αποθεματικά» (reserves) για τη δημιουργία επιπρόσθετου πιστωτικού χρήματος υπό μορφή δανείων για το ιδιωτικό εμπόριο τα οποία επίσης θα κερδίζουν τόκο από τη στιγμή που χορηγούνται. ⁶

Η αρχική επινόηση του σχεδίου της ίδρυσης της Τράπεζας της Αγγλίας πιστώνεται στο μέλος του Αγγλικού Κοινοβουλίου Charles Montagu, ο οποίος παρουσίασε στο Κοινοβούλιο το πλάνο της ίδρυσης της Τράπεζας ως *χρηματοδότη* και *εντολοδόχο* του δημοσίου με βάση τον σχεδιασμό του Paterson. Παρ' όλη την έξαψη της ζήτησης μεταξύ των μελών του κοινοβουλίου, ιδίως των συντηρητικών, που αντετίθεντο στη δημιουργία της έκδοσης εθνικού νομίσματος από «χαρτί» ως διαβρωτικό στοιχείο της οικονομικής διαδικασίας, η πρόταση του Charles Montagu υπερψηφίστηκε. Έτσι, την 27^η Ιουλίου 1694 με βασιλικό διάταγμα πήρε «σάρκα και οστά» η τράπεζα των τραπεζών με την μεγαλοπρεπή επωνυμία: « *Ο Κυβερνήτης και η Εταιρία της Τράπεζας της Αγγλίας*» (The Governor and the Company of the Bank of England), που κυριάρχησε με τις ταχυδακτυλουργίες της για 300 χρόνια το τραπεζικό σύστημα. Υπήρξε το μοντέλο των κεντρικών τραπεζών του δυτικού ημισφαιρίου, συμπεριλαμβανομένης και της δικής μας, της περιόπτης Τράπεζας της Ελλάδος. Μ' αυτό το επιβλητικό όνομα και τη θεσμική ιερότητα του Βασιλιά και του Κοινοβουλίου να συμβαδίζουν αρμονικά χέρι- χέρι, πώς να μην παραπλανηθεί ο απλός λαός από τη ραδιουργία ενός *cabal* (κλίκας) σε μυστική συνδιάσκεψη σε ένα παρεκκλήσι.

Το ενημερωτικό δελτίο της αρχικής δημόσιας προσφοράς μετοχών που εκδόθηκε για να ελκύσει επενδυτές γνωστοποιηθεί: « Η Τράπεζα επωφελείται του τόκου σε όλα τα χρήματα που

⁶ Edward Griffin, *The Creature from Jekyll Island*, American Media, 5th edition, 2010 p. 176

δημιουργεί από το *τίποτε*.»⁷ Με αυτό τον ιδιόρρυθμο τρόπο δημιουργήθηκε η πρώτη κεντρική τράπεζα του κόσμου, κατοχυρώνοντας το δικαίωμα της δημιουργίας του χρήματος από το τίποτε και ευκρινώς γραμμένο μέσα στον καταστατικό της χάρτη! Ήταν λοιπόν φυσικό από τους πρώτους μετόχους, πλην του Paterson και της παρέας του, να είναι ο ίδιος ο βασιλιάς William III και μαζί ο Δούκας και η Δούκισσα του Marlborough και πιο πίσω ορισμένα πρωτοκλασάτα μέλη του Αγγλικού Κοινοβουλίου. Έτσι ξεκίνησε η πολυσυζητημένη Πιστωτική Επανάσταση (Credit Revolution) στο Λονδίνο, που είχε ως δομικό λίθο της δημιουργίας του χρήματος το *τραπεζογραμμάτιο*, το οποίο παράγεται μέσω δανεισμού από *αέρα κοπανιστό*, είναι fiat χρήμα, στο par excellence εργοστάσιο χρήματος, την ξακουστή Τράπεζα της Αγγλίας.

Σύμφωνα με όσα έχουν διατυπωθεί έως τώρα αναφορικά με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που μέσω των *κλασματικών αποθεματικών* οι τράπεζες δημιουργούν νέο χρήμα από «ζεστό αέρα», δηλαδή από το τίποτα, γίνεται πλέον κατανοητό γιατί είναι αδύνατον να υπάρξει ένας κοινώς αποδεκτός ορισμός του χρήματος. Οι ακαδημαϊκοί μάλιστα, την περίοδο της δεκαετίας του 1960, της αποκαλούμενης εποχής των «καλών χρόνων», όπου το κίνητρο του ατομικού συμφέροντος είχε αντικατασταθεί από ένα κοινωνικό ιδεώδες, βάζανε θέματα προς συζήτηση στους φοιτητές τους- που θεωρούνται ριποκίνδυνα σήμερα - με την ακόλουθη μορφή:

Η παράξενη εντύπωση ότι η συνολική δημιουργία του χρήματος από ιδιωτικούς οργανισμούς είναι ένα είδος παραχάραξης νομίσματος, μεθοδευμένη κλοπή και ληστεία, ίσως μετριαστεί από τη γνώση ότι η αύξηση της προσφοράς του χρήματος μπορεί να είναι ωφέλιμη για την οικονομία. Συζητήστε την παραπάνω άποψη.⁸

Το φαινόμενο του *κλασματικού χρήματος*, που είναι μείζονος σημασίας στην οικονομική διαδικασία, επισημαίνεται και από τον James Tobin με την ακόλουθη δήλωση : «Η αρχή της σοφίας στη νομισματική οικονομία ξεκινά από την παρατήρηση, ότι το χρήμα είναι όπως μία καυτή πατάτα (hot potato) σ' ένα παιδικό παιχνίδι, όπου ένα άτομο μπορεί να την περάσει στο άλλο, αλλά η ομάδα στο σύνολό της δεν μπορεί να απαλλαχτεί από αυτήν.»⁹

Είναι λοιπόν φανερό, ότι η μακρά σειρά αιρετικών κατά τον Tobin, σωστά διαμήνυε ότι το χρήμα δημιουργείται *ενδογενώς* από έναν «κονδυλοφόρο χρήματος» του τραπεζίτη και όχι *εξωγενώς* μέσω της χορήγησης κεφαλαίων δανειοδότησης της κεντρικής τράπεζας. Η κεντρική τράπεζα ως δανειστής *εσχάτης ανάγκης* (*lender of last resort*) παρέχει πιστώσεις στις τράπεζες με ατροφικούς ισολογισμούς και επισφάλειες για να μην πτωχεύσουν και συμπαρασύρουν μαζί στη δίνη της *ρουφήχτρας* των *επισφαλειών* και τις καταθέσεις απλών πολιτών. Το χρήμα όπως διαπιστώσαμε, δημιουργείται από τη χορήγηση πιστωτικού χρήματος από τις τράπεζες προς τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι τοποθετούν εμπράγματα ασφάλεια (*collateral*) ως εγγύηση

⁷ Carroll Quigley, *Tragedy and Hope, A History of the World in our Time*, p. 49, “ The Bank hath benefit of interest on all moneys which it creates out of nothing”. Επίσης, ο Quigley αναφέρει ότι « αυτό που επέτυχε ο William Paterson με την Τράπεζα της Αγγλίας, επαναλήφθηκε από τον Sir Edward Holden, ιδρυτή της Midland Bank στις 18 Δεκεμβρίου του 1907, και είναι βεβαίως, γενικώς αποδεκτό σήμερα».

⁸ *George Halm, Economics of Money and Banking, Irwin 1961 p.57.*

⁹ James Tobin, “Commercial Banks as Creators of Money”, in *Readings in Money, National Income and Stabilization Policy*, Edited by W. Smith and R. Teigen, Irwin, 1965, p.156

του δανείου. Η σύμβαση του δανείου δεν απαιτείται να υποστηριχθεί από χρηματοδότηση της κεντρικής τράπεζας: το χρήμα δημιουργείται από την *υπόσχετική* που ενσωματώνεται στο δάνειο και όχι από τη *δανειοδότηση* ή επαναδανειοδότηση της κεντρικής τράπεζας. Η πίστωση είναι προγενέστερο στοιχείο των αποθεματικών (reserves) των τραπεζών. Όταν ένα τραπεζικό δάνειο εξοφλείται, το *δημιούργημα* του πιστωτικού χρήματος *καταστρέφεται*, αλλά η τράπεζα δημιουργεί αποθεματικά μέσω των *τόκων*, το *κέρδος* που απορρέει από το δάνειο.

Το πιστωτικό χρήμα που αποτελεί την *κινητήριο δύναμη* του σύγχρονου νομισματικού συστήματος είναι απλώς ένας «άυλος» αριθμός, μια εγγραφή σε ένα τραπεζικό λογαριασμό, που δεν *καλύπτεται* ούτε από πολύτιμα μέταλλα ούτε από κέρματα ή από μετρητά (χαρτονόμισμα). Επί παραδείγματι, η αγορά ενός αγαθού μέσω της πιστωτικής κάρτας αφαιρεί χρήμα από τον λογαριασμό του αγοραστή και το προσθέτει στο λογαριασμό του πωλητή του αγαθού, είτε αυτό είναι προϊόν είτε υπηρεσίες. Μια χρηματική συναλλαγή, λόγω χάριν, η αγορά ενός ζευγαριού παπούτσια με αντάλλαγμα την πληρωμή σε ευρώ στη σημερινή εποχή, δεν είναι μια διπλή συναλλαγή όπως στην εποχή του χρήματος που ήταν εμπόρευμα (commodity), ο χρυσός και άργυρος. Αντίθετα, είναι μια τριπλή συναλλαγή, που περιλαμβάνει τον αγοραστή, τον πωλητή και τον *ενδιάμεσο*, το *πιστωτικό ίδρυμα* - τον *κάπηλο* κατά τον Αριστοτέλη. Ο αγοραστής δεν ανταλλάσσει κανένα εμπόρευμα ή υπηρεσία με ένα άλλο αγαθό του πωλητή. Αυτό το οποίο στην ουσία ανταλλάσσεται, είναι μία εγγραφή χρέωσης στον τραπεζικό λογαριασμό του αγοραστή, με μία πιστωτική εγγραφή αντίστοιχης αξίας στο λογαριασμό του πωλητή. Η τράπεζα απλώς διαμεσολάβησε μεταφέροντας *πιστωτικό χρήμα* από τον ένα λογαριασμό στον άλλο για την περαίωση της συναλλαγής, και γι αυτή την επίπονη προσπάθεια, απαιτεί τόκο 16-18 % ετησίως!

Συνεπώς, στην ανωτέρω απεικόνιση της χρήσης πιστωτικών καρτών ως μέσο συναλλαγών, οι τράπεζες επίσης δημιουργούν το χρήμα από το τίποτε απαιτώντας υπερβολικό τόκο σε *άυλα κεφάλαια* αφού δεν απαιτείται να διατηρούν αποθεματικά έναντι της πιστωτικής γραμμής. Ο υπέρμετρος τόκος σε εικονικά κεφάλαια υπήρξε ο βασικός λόγος που οι σύγχρονοι τραπεζίτες προωθούσαν με τόσο ζήλο και επιμέλεια το μάρκετινγκ των πιστωτικών καρτών την τελευταία δεκαετία. Αγνοώντας μπροστά στο είδωλο του *βραχυπρόθεσμου* κέρδους, ότι αυτή η πρακτική μακροπρόθεσμα θα οδηγήσει σε επισφάλειες, λόγω του ανατοκισμού του τόκου. Με περισσή *αλαζονεία* παρέβλεψαν τον *κανόνα* των χρηστών ηθών, προχωρώντας σε μια πράξη ανελέητης *τοκογλυφίας*, παραβιάζοντας τις ιερές αρχές των αρχαίων, οι οποίες θεωρούσαν την επιβάρυνση τόκου άνω του 6 % ετησίως *επί των νομισμάτων* κι όχι *επί του αέρος*, ως πράξη ιεροσυλίας.

Οι εμπορικές τράπεζες χορηγούν πρόθυμα πιστωτικές γραμμές (credit lines) σε εταιρίες και ιδιώτες. Αυτές συνιστούν *μονομερείς* τραπεζικές συμβάσεις «υπόσχεσης» της χορήγησης δανείου στο δικαιούχο μέχρι ενός προκαθορισμένου ποσού και εντός συγκεκριμένου χρόνου, εφ' όσον ο κάτοχος επιθυμεί να χρησιμοποιήσει την πιστωτική γραμμή. Όμως, η «υπόσχεση» της χορήγησης του δανείου, δεν θεωρείται *χρήμα* από τους ρυθμιστικούς κανονισμούς των κεντρικών τραπεζών. Έτσι, όταν η πιστωτική γραμμή χρησιμοποιείται και το δάνειο χορηγείται, τότε *bona fide* πιστωτικό *χρήμα* δημιουργείται και αποθεματικά πρέπει εξ ανάγκης να βρεθούν για να το εξυπηρετήσουν. Είναι λοιπόν φανερό, ότι και σ' αυτή την περίπτωση, το πιστωτικό *χρήμα* συνιστά προγενέστερο στοιχείο των αποθεματικών (reserves), αφού η χορήγηση του δανείου δημιουργεί τη ρυθμιστική απαίτηση της άντλησης κεφαλαίων αποθεματικού. Το έκδηλο συμπέρασμα του νομισματικού μηχανισμού στην πράξη, είναι σαφώς σε *πλήρη αντίθεση* με το *ορθόδοξο μοντέλο* που διδαχθήκαμε ως φοιτητές, όπου η προώθηση των αποθεματικών από την

κεντρική τράπεζα ωθεί με την σειρά της, τη δημιουργία νέων τραπεζικών δανείων. Η εμπειρία υποδεικνύει ότι όταν οι οικονομικές συνθήκες είναι ευδόκιμες για την επέκταση του πιστωτικού χρήματος, οι τραπεζίτες εύκολα βρίσκουν επιτήδειους τρόπους να δημιουργήσουν *reserves*.

Συνεπώς, η περιβόητη θεωρία του Μονεταρισμού,¹⁰ που ισχυρίζεται ότι η προσφορά του χρήματος σε κυκλοφορία καθορίζεται από την κεντρική τράπεζα μέσω της παροχής στις εμπορικές τράπεζες αποθεματικών (*reserves*) για τη χορήγηση δανείων, είναι εσφαλμένη. Η θεωρία διαμορφώθηκε από τον ακαδημαϊκό Milton Friedman. Ο αρχιερέας του νεοφιλελευθερισμού και η ακολουθία του, οι «οικονομολόγοι της Σχολής Σικάγου», άσκησαν μεγάλη επιρροή στις πανεπιστημιακές αίθουσες και στην οικονομική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών και της Αγγλίας, ιδίως κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, επί των Κυβερνήσεων Reagan και Thatcher. Η θεωρία είναι ανυπόστατη, διότι υπαινίσσεται ότι οι ιδιωτικές τράπεζες είναι απλώς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διαμεσολάβησης που δεν δημιουργούν χρήμα μέσω των κλασματικών αποθεματικών. Απλώς διαμεσολαβούν μεταξύ των αποταμιευτών και των δανειοληπτών και εξισορροπούν την αγορά χρήματος και στη διενέργεια αυτή επιτυγχάνουν το *equilibrium* της προσφοράς και ζήτησης του χρήματος. Με άλλα λόγια, οι ιδιωτικές τράπεζες ανακυκλώνουν τις υπάρχουσες καταθέσεις των πελατών τους και τις χορηγούν ως δάνεια στους οφειλέτες. Όπως έχουμε ήδη αναλύσει, αυτή η θεώρηση αποτελεί ένα μύθο, είναι ανυπόστατη και παραπλανητική.

Εν κατακλείδι, ο θεσμός της εκχώρησης από την πολιτεία του προνομίου της δημιουργίας του χρήματος σε ιδιωτικές τράπεζες αποτελεί εμπαιγμό, διότι ως νευραλγικοί σύνδεσμοι μεταξύ της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης και των πολιτών, δεν έχουν ως βασικό κίνητρο την επίτευξη του δημοσίου συμφέροντος που αποβλέπει στη γενική ευημερία της κοινωνίας. Ο πρωταρχικός σκοπός των τραπεζών είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους, ο οποίος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τα *bonus* των αξιωματούχων των τραπεζών και τα μερίσματα των μετόχων. Κατά συνέπεια, το ισχύον νομισματικό σύστημα των «κλασματικών αποθεματικών» μεταμορφώνει τις τράπεζες σε «υβριδικά ιδρύματα», τα οποία στην προσπάθεια να αυξήσουν το κέρδος τους δημιουργούν επίσης χρήμα. Ήτοι είναι γόνιμοι διασταύρωσης ετερογενών στοιχείων, παρετυμολογία της λέξης «ύβρις» της αρχαίας τραγωδίας. Της απρεπούς έκφρασης, που προσβάλλει την τιμή και την αξιοπρέπεια και χαρακτηρίζει την αλαζονική συμπεριφορά του ανθρώπου, η οποία οδηγεί στην υπέρβαση του ηθικού και θεϊκού νόμου, με συνέπεια την τελική του καταδίκη.

Η καταδίκη δεν άργησε να έρθει και «ο διάλογος έσπασε το ποδάρι του» με το ξέσπασμα της καταιγίδας της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2008, που συμπάρεσυρε στους

¹⁰ Ο όρος αναφέρεται στη νομισματική θεωρία της ορθόδοξης *laissez - faire* οικονομίας, η οποία διατείνεται ότι η προσφορά του χρήματος (*money supply*) καθορίζεται από την κεντρική τράπεζα και επιφέρει σημαντικές επιρροές στο εθνικό εισόδημα βραχυπρόθεσμα και στο γενικό επίπεδο των τιμών μακροπρόθεσμα. Θεμελιώδη αρχή του μονεταρισμού αποτελεί η θεώρηση ότι : «οι αλλαγές της προσφοράς του χρήματος συνιστούν τον καθοριστικό παράγοντα της οικονομικής δραστηριότητας.» Η βασική υπόθεση της θεωρίας ότι η προσφορά του χρήματος σε κυκλοφορία καθορίζεται από τις διοικητικές αρχές (κεντρική τράπεζα), οδηγεί στην αποδοχή ενός νομισματικού κανόνα, που ο Friedman τον ονόμασε ποσοστιαίο κανόνα K, όπου η προσφορά του χρήματος υπολογίζεται με βάση τη μεταβολή του ΑΕΠ, συν το επιθυμητό εύρος του πληθωρισμού. Έτσι, ο μηχανισμός της προσφοράς του χρήματος στην οικονομία καθορίζεται *εξωγενώς*, και η διαχείριση μπορεί να γίνει είτε από την κεντρική τράπεζα είτε από έναν υπολογιστή, ισχυρίστηκε ο πασίγνωστος Milton Friedman. Η αποδοχή της σφαιερής αυτής θεωρίας οδηγεί στην απόρριψη της δημιουργίας του χρήματος μέσω της μαγείας των κλασματικών αποθεματικών των ιδιωτικών τραπεζών, στην πλήρη φιλελευθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος και την κατάργηση του Federal Reserve μαζί με τους ρυθμιστικούς του κανόνες, που παρεμποδίζουν 'βάνουσα' την κερδοφορία των τραπεζών.

θυελλώδεις ανέμους της τις δήθεν «εύρωστες» ελληνικές τράπεζες με τα γυάλινα πόδια. Αυτές βρέθηκαν εκτεθειμένες με υπέρμετρο δανεισμό και μόχλευση κερδοσκοπικών κεφαλαίων, με αποτέλεσμα να καταρρεύσουν και επήλθε συντριβή. Η πανωλεθρία που υπέστη το θεωρούμενο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, μπορεί εύστοχα να συγκριθεί με την πανωλεθρία που υπέστη ο Αλκιβιάδης - και τον θρήνο και κοπετό που επακολούθησαν στην αρχαία Αθήνα- από το όραμα της κατάκτησης της Σικελίας. Οι κολοσσιαίες ζημιές των ελληνικών τραπεζών, που κυρίως προήλθαν από την αλόγιστη και επικίνδυνη χρήση των κλασματικών αποθεματικών, ξεπερνούν τα όρια της φαντασίας. Αυτή η παραφροσύνη μπορεί να εξηγηθεί μόνο με τη ρήση του ποιητή: «εκείνους που οι θεοί αποφάσισαν να καταστρέψουν πρώτα τους τρελαίνουν.»

Όμως, ο παραλογισμός μετετράπη σε ύβρις, με την μεταβίβαση των κολοσσιαίων ζημιών των τραπεζών στους προϋπολογισμούς του κράτους και να επωμιστεί ο Έλληνας φορολογούμενος το δυσβάστακτο βάρος. Η μετακύληση των ζημιών των τραπεζών για τη διάσωσή τους στο διάτρητο από τα υπερβολικά χρέη δίκτυο του δημοσίου, αποτέλεσε τη «χαριστική βολή», το coup de grace της χρεοκοπίας. Η ολέθρια πολυετής σύμπραξη των πολιτικών και των τραπεζών, με το αίοιο επιχείρημα ότι είναι πολύ μεγάλες για να αποτύχουν (too big to fail), κατέληξε να ρίξει σύσσωμο τον ελληνικό λαό στην απόγνωση και τη δυστυχία. Έτσι, η ιστορική σχέση κράτους και τραπεζών που υπήρξε στενότερη μέσω της χρηματοδότησης των αναγκών του κράτους, έχει οριστικά αντιστραφεί. Το κράτος μετετράπη σε *δανειστή εσχάτης ανάγκης*, καθώς η αιτιώδης συνάφεια έχει αντιστραφεί με τις τράπεζες τώρα να απειλούν τη βιωσιμότητα του κράτους.

Γι αυτό, δεν πρέπει να ξεχνάμε τι είναι χρήμα στη σημερινή εποχή και πως δημιουργείται από *αέρα κοπανιστό* από τις ιδιωτικές τράπεζες. Αυτά τα υβριδικά ιδρύματα, παραβιάζοντας γραπτούς και άγραφους ηθικούς νόμους - όπως πρόσφατα έχει τεκμηριωθεί - έχουν τη δύναμη να καταστρέψουν τον πλούτο των ιδίων των κρατών, που τα ανάθρεψαν με τόση οικειότητα και θαλπωρή. Η κατάσταση είναι φοβερή όταν οι κυβερνήσεις για να αυξήσουν τον εθνικό πλούτο, πρέπει αναγκαστικά να χρεωθούν και να υποστούν τοκογλυφικές επιβαρύνσεις. Ας δούμε όμως τα πράγματα από μια άλλη οπτική γωνία. Γιατί οι ελληνικές τράπεζες για τη διάσωσή τους χρησιμοποίησαν ως κάλυμμα τις εγγυήσεις του κράτους; Ποιος είναι πίσω από το κράτος; Οι πολίτες. Δηλαδή, είναι οι πολίτες που συνιστούν τη βάση της πίστης του κράτους. Τότε γιατί οι ίδιοι οι πολίτες δεν καρπούνται το όφελος της δικής τους πίστης με το να αποκτήσουν ελεύθερο από τόκο χρήμα; Τουναντίον, οι τραπεζίτες καρπούνται το όφελος της πίστης των πολιτών.

Μήπως έφτασε η χρονική στιγμή να γίνει η μεταστροφή και οι πολίτες να διεκδικήσουν το δίκαιο όφελος που αφαιρέθηκε προ πολλού *αυθαίρετα* από την εξουσία τους. Το θεμέλιο του πολιτεύματος της Ελλάδος είναι η Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Το Σύνταγμα ρητά αναφέρει ότι «όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του έθνους.» Τότε γιατί οι εξουσίες της έκδοσης του νομίσματος και της δημιουργίας του χρήματος, που συνιστούν ένα μεγάλο προνόμιο της κυβέρνησης, έχουν εκχωρηθεί σε ένα αλλότριο ιδιωτικό μονοπώλιο και σ' ένα καρτέλ τραπεζών; Και η κυβέρνηση εξαναγκάζεται να δανείζεται αυτό που μπορεί η ίδια να δημιουργήσει -ελεύθερο από τόκο- σε σημείο που επέφερε τελικά τη χρεοκοπία του έθνους;

Σπύρος Λαβδιώτης, 7 Μαΐου 2015